

Prezydent Miasta Ostrowiec Świętokrzyski

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA OSTROWCA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

**uchwalone uchwałą Nr XXII/245/99 z dnia 29 grudnia 1999r.
wraz ze zmianą Nr 1 uchwaloną uchwałą Nr
Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia**

Zał. Nr 1 do uchwały Nr Rady Miasta Ostrowca
Świętokrzyskiego z dnia.....

2012 r.

OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTZRENNEGO

ZESPÓŁ AUTORSKI:

mgr inż. arch. Janusz Błazejczak – upr. urb. 1398/94
mgr inż. arch. Witold Kowalski
dr Jan Polski
dr inż. Jerzy Banaś
dr inż. Wiesława Stycka
inż. Adam Dziewięcki
mgr inż. Bożena Pulka
mgr inż. Barbara Świdorska
mgr inż. Janusz Warszawski
mgr inż. Zygmunt Wirecki

Współpraca:

Marcin Kowalski
Grzegorz Dresler

Konsultacje:

mgr inż. arch. Tadeusz Ciszewski

ZESPÓŁ AUTORSKI ZMIANY NR 1:

Mgr inż. arch. Regina Kozakiewicz – Opatka
upr. urb. 1426/94, KT-126
mgr inż. arch. Radosław Nowak
mgr Sylwia Tomaszewska

Uwaga:

Zmiana Nr 1 w niniejszym tekście studium została naniesiona pochyłą czcionką w następujących rozdziałach:

- II.1.8 – str. 24, 24a, 24b, 24c, 24d, 24e, 25
- II.4.3 – str. 49
- IV.2 – str. 99
- V.2.3 - str. 121a, 121b, 122, 123
- V.3 - str. 127, 127a,
- VI - str. 135, 135a, 136, 138, 138a, 139, 139a, 140, 144, 144a, 144b, 145, 145a

OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ZESPÓŁ AUTORSKI:

MGR INŻ. ARCH. JANUSZ BŁĄZEJCZAK - UPR.URB.1398/94
MGR INŻ.ARCH. WITOLD KOWALSKI
DR JAN POLSKI
DR INŻ. JERZY BANAŚ
DR INŻ. WIESŁAWA STYKA
INŻ. ADAM DZIEWIĘCKI
MGR INŻ. BOŻENA PŪLKA
MGR INŻ. BARBARA ŚWIDERSKA
MGR INŻ. JANUSZ WARSZEWSKI
MGR INŻ. ZYGMUNT WIRECKI

Współpraca:

Marcin Kowalski
Grzegorz Dresler

KONSULTACJE:

MGR INŻ.ARCH. TADEUSZ CISZEWSKI

Za zespół
MGR INŻ. ARCH.
IANUSZ BŁĄZEJCZAK
Inż. do prot. i Arch. bud. w Ostrowie Św.
Budow. Dz. U. 38-74 i 65 12 47 03
MGT i OS Os. U. 8 75 Derys o WGT i OS
Biuro w Kielnie GI-NB-63 6 7e.
20-002 00000, ul. W. Pełkińskiego 41 05/7

Upr. URB. 1398/94

SPIS TREŚCI

	NR STR.
I.UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE.....	7
I.1.Rola i miejsce miasta Ostrowiec Św. w strukturach ponadlokalnych.....	
I.2. Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju a studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.....	
 II.UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE.....	 12
II.1. Szanse i zagrożenia wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego.....	12
II.1.1 Klimat.....	13
II.1.2 Rzeźba terenu.....	14
II.1.3. Budowa geologiczna.....	14
II.1.4. Układ Wodny.....	15
II.1.5 Lasy.....	17
II.1.6 Zieleń zorganizowana.....	18
II.1.7 Zagrożenia środowiska przyrodniczego.....	20
II.1.8 Najistotniejsze elementy środowiska przyrodniczego	23
II.2. Szanse i zagrożenia środowiska kulturowego.....	25
II.2.1 Najważniejsze obiekty i układy zabytkowe.....	26
II.2.2 Strefy ochrony: konserwatorskiej pełnej, pośredniej, krajobrazu i ekspozycji.....	27
II.2.3 Osie kulturowe.....	30
II.2.4 Cmentarze.....	31
 P.P. IU.I. ABAKUS , Kielce ul. Świerkowa 23	 2

II.2.5. Zagrożenia środowiska kulturowego.....	32
II.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu układu komunikacyjnego jego walorów, barier i konfliktów.....	33
II.4. Poziom obsługi miasta przez infrastrukturę komunalną – szanse i zagrożenia.....	35
II.4.1 Zaopatrzenie w wodę.....	35
II.4.2 System odprowadzania ścieków i wód opadowych.....	44
II.4.3 Utylizacja odpadów.....	48
II.4.4 Elektroenergetyka.....	49
II.4.5 Zaopatrzenie w gaz.....	56
II.4.6 Energetyka ciepła.....	58
II.4.7 Telekomunikacja.....	59
II.5. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki.....	60
II.5.1 Rolnictwo i leśnictwo.....	60
II.5.2 Przemysł i drobna wytwórczość.....	62
II.5.3 Handel i gastronomia.....	63
II.5.4 Turystyka.....	64
II.6. Uwarunkowania wynikające z przesłanek demograficznych oraz zasobów mieszkaniowych.....	65
II.6.1 Uwarunkowania demograficzne.....	65
II.6.2 Poziom obsługi miasta przez infrastrukturę społeczną.....	68
II.6.3 Mieszkalnictwo.....	79
II.6.4 Standardy jakości życia wybranych elementów infrastruktury społecznej miasta.....	82

III. REKOMENDACJE DO STRATEGII ROZWOJU MIASTA.....	84
III.1. Aspekty strategiczne położenia miasta.....	84
III.2. Lokalne determinanty rozwoju.....	86
III.2.1 Hierarchia znaczenia uwarunkowań.....	86
III.2.2 Zatrudnienie i bezrobocie.....	87
III.2.3 Struktura zatrudnienia.....	88
III.3. Proponowane ukierunkowanie strategii rozwoju miasta.....	89
III.3.1 Wybór celu generalnego.....	89
III.3.2 Cele warunkujące osiągnięcie celu generalnego.....	90
III.3.3 Cele operacyjne w wybranych dziedzinach strategicznych.....	91
IV. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI.....	94
IV.1. Prognoza demograficzna.....	94
IV.2. Priorytety i bariery rozwoju wynikające z uwarunkowań środowiskowych.....	95
IV.3. Priorytety i bariery rozwoju wynikające z uwarunkowań kulturowych.....	99
IV.4. Priorytety i bariery rozwoju wynikające z uwarunkowań komunikacyjnych.....	101
IV.5. Priorytety i bariery rozwoju wynikające z uwarunkowań infrastruktury technicznej	108
IV.6. Priorytety i bariery rozwoju wynikające z uwarunkowań infrastruktury społecznej	112

IV.7. Priorytety i bariery rozwoju wynikające ze stanu gospodarki.....	115
V. POLITYKA PRZESTRZENNA MIASTA.....	118
V.1 Polityka aktywnej gospodarki nieruchomościami.....	119
V.2 Studium a problematyka miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta.....	120
V.2.1 Lokalna polityka sporządzania planów miejscowych – plany obowiązkowe.....	121
V.2.2 Lokalna polityka sporządzania planów miejscowych – opracowania fakultatywne.....	123
V.3 Polityka zabezpieczenia ponadlokalnych celów publicznych określonych strategią rozwoju i zagospodarowania województwa	124

VI. POLITYKA PRZESTRZENNA DLA STREF STRUK- TURY MIASTA.....	128
VI.1. Interpretacja zapisów ustaleń „Studium...”	151
VII. BIBLIOGRAFIA	152
VIII. ZAŁĄCZNIKI.....	155
VIII.1 Wykaz zabytków.....	156
VIII.2 Lista krzyży i kapliczek przydrożnych.....	168
VIII.3 Wykaz miejsc pamięci narodowej.....	170
VIII.4 Wykaz – kościoły i parafie	174
VIII.5 Wykaz ulic.....	178
VIII.6 Lista podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON.....	199
IX. Wykaz dokumentacji stanowiącej komplet Opracowania „Studium...”	207

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE:

I.1. Rola i miejsce miasta Ostrowiec Świętokrzyski w strukturach ponadlokalnych:

- v 1. Od 01.01.1999 miasto jest po raz pierwszy w historii siedzibą powiatu Ostrowieckiego.
2. Miasto Ostrowiec Świętokrzyski położone jest w północno – wschodniej części dawnego województwa kieleckiego (obecnie świętokrzyskiego) na styku Przedgórze Łżeckiego i Wyżyny Opatowsko – Sandomierskiej, w sąsiedztwie miast Skarżyska - Kamiennej, Wąchocka i Starachowic oraz w otoczeniu Kunowa i Ćmielowa, tworząc wraz z nimi w połowie odległości między dwoma centrami regionalnymi – Kielcami i Radomiem pasmo Staropolskiego Okręgu Przemysłowego.
3. Obie części miasta (północną i południową) przedziela dolina rzeki Kamiennej pełniąca rolę międzyregionalnego korytarza ekologicznego łączącego się z krajowym korytarzem ekologicznym, jakim jest dolina środkowej Wisły. Pełni ona ważną

funkcję w utrzymaniu przestrzennej ciągłości obszarów aktywnych biologicznie.

4. Północny skraj miasta zajmuje zespół leśny stanowiący fragment korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym, który wraz z doliną rzeki Kamiennej stanowi podstawowy element OChK Doliny Kamiennej.
5. Pod względem zajmowanej powierzchni administracyjnej miasto Ostrowiec Świętokrzyski z obszarem 4641 ha zajmuje trzecie miejsce po Kielcach i Suchedniowie wśród miast województwa świętokrzyskiego.
6. Sąsiadujący bezpośrednio z północną i wschodnią granicą miasta teren województwa świętokrzyskiego to obszar, na którym znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych Wierzbica – Ostrowiec.
7. Miasto Ostrowiec Świętokrzyski o liczbie mieszkańców (stan na rok 1998) 80 126 mieszkańców zaliczane jest do licznie zaludnionych miast województwa świętokrzyskiego, charakteryzuje się niewielkim wskaźnikiem ruchu migracyjnego ludności utrzymując od roku 1993 tendencję spadkową w zakresie liczby mieszkańców. W latach 1993-1997 ludność Ostrowca zmniejszyła się o 600 mieszkańców.
8. Początki osadnictwa na tym terenie wiążące się z osadnictwem epoki kamienia sięgają 4000 lat p.n.e..
Potwierdzone zaś dokumentami historycznymi sięgają XIV wieku i związane są z rozwojem hutnictwa opartego na rodzimym surowcu oraz z rozkwitem Staropolskiego Okręgu Przemysłowego.
9. Dominacja ciężkiego i trudno ulegającego procesom restrukturyzacyjnym przemysłu hutniczego (stara i nowa huta),

stanowiącego główny element Staropolskiego Okręgu Przemysłowego.

✓ 10. Położenie przy głównych szlakach komunikacyjnych:

- drogi krajowej nr 9 Radom – Rzeszów
- linii kolejowej Skarżysko-Kamienna – Stalowa Wola.

I.2. Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju a studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta:

1. Podstawowy materiał o charakterze studialno – planistycznym, kształtujący poglądy na politykę przestrzenną w skali państwa i na dynamikę zmian w organizacji przestrzeni stanowią głównie:
 - „Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju – Polska 2000 Plus – Raporty 1, 2, 3, 4” wykonane przez zespół ekspertów w Centralnym Urzędzie Planowania – Warszawa, 1995 r.,
 - „Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju – Polska 2000 Plus” Rządowego Centrum Studiów Strategicznych – Warszawa, lipiec 1997 r.
2. Z szeregu informacji zawartych w tych materiałach można w sposób pośredni wydedukować opinie o aktualnym miejscu danego regionu w strukturze funkcjonalno-przestrzennej kraju oraz o przewidywanych zmianach.
3. W „STUDIUM” przyjęte oceny i zarysowane tendencje dotyczące regionu, w którym funkcjonuje miasto Ostrowiec Świętokrzyski, uznaje się za elementy uwarunkowań zewnętrznych, jakie należy rozważać przy kształtowaniu koncepcji

rozwojowych (mimo bardzo ogólnego ich charakteru). Wywarły one i dalej wywierają bardzo duży wpływ na zapisy polityki wojewódzkiej stanowiącej uściślenie polityki państwa w stosunku do danego regionu.

Według wymienionych w „Koncepcji...” rejon, w którym położone jest miasto Ostrowiec charakteryzowany jest w następujący sposób:

- ze względu na posiadany potencjał do transformacji dawne województwa kieleckie i tarnobrzeskie zakwalifikowane zostało do trzeciego (najliczniejszego) typu województw, w którym:
 - restrukturyzacja jest potrzebna i możliwa
 - struktura społeczno – ekonomiczna – zróżnicowana
 - stopień rozwoju – średni
 - dostępność kapitału – zła;
 - Ostrowiec jako subregionalny ośrodek równoważenia rozwoju położony jest pomiędzy Radomiem i Rzeszowem, miastami, które traktowane są jako krajowe ośrodki równoważenia rozwoju oraz w bezpośrednim sąsiedztwie innego subregionalnego ośrodka równoważenia rozwoju, za jaki uznane zostało miasto Starachowice;
 - Ostrowiec położony jest w paśmie przyspieszonych przekształceń strukturalnych wymuszonych istnieniem monogałęzowej struktury przemysłu.
4. W zapisanych w „Koncepcji...” celach i kierunkach polityki przestrzennego zagospodarowania kraju woj. kieleckie zostało zaliczone do regionu południowo-wschodniej części kraju, charakteryzującego się dość gęstą siecią miast małych

i średnich z rozdrobnionym rolnictwem, cechującym się wysoką stopą ukrytego bezrobocia.

5. Jednym z naczelných celów strategii społeczno – gospodarczej rozwoju i przestrzennego zagospodarowania jest zahamowanie regresu środowiska oraz osiągnięcie odczuwalnej poprawy jego stanu. Cel ten ma być realizowany przez realizację polityki zrównoważonego rozwoju, a w szczególności:

- promowanie ekologicznych kierunków i form w wybranych dziedzinach i na wybranych obszarach,
- stopniowe rozszerzenie i utrwalenie dobrej kondycji ekologicznej obszarów objętych ochroną prawną ze względu na walory przyrodnicze,
- zahamowanie procesów degradacji, a następnie uzyskanie stopniowej poprawy jakości środowiska na obszarach ekologicznie zagrożonych, a także skuteczne przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się procesów degradacji środowiska na inne obszary.

II. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE:

II.1. Szanse i zagrożenia wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego:

W celu zapewnienia (także przez politykę przestrzenną) realizacji zasady zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego, odpowiedzialnego gospodarowania zasobami przyrody, w „STUDIUM” przedstawia się identyfikację i analizę istniejących zasobów, walorów i zagrożeń środowiska w zakresie i formie odpowiadającej zadaniom, jakie „STUDIUM” ma do spełnienia.

Warunkiem społecznego i gospodarczego rozwoju miasta jest zachowanie podstaw , a szczególnie zasobów wód, gleb, krajo-
brazu oraz elementów przyrody ożywionej.

II.1.2 Klimat:

Wg A. Wosia obszar miasta znajduje się w obrębie wschodniomałopolskiego regionu klimatycznego. Średnia ilość dni z pogodą bardzo ciepłą wynosi 74,4; natomiast z pogodą umiarkowanie ciepłą – 82,5. Okres pogody dość mroźnej i bardzo mroźnej nie przekracza 18,8 dnia.

Rejon miasta i okolic charakteryzuje mała zmienność warunków pogodowych.

Region wschodniomałopolski charakteryzuje się następująco:

- maksymalne opady dobowe od 35 – 40 mm
- roczna suma opadów od 500 – 600 mm
- średnia roczna temperatura powietrza 7 – 8 °C
- długość trwania pokrywy śnieżnej 40 – 60 dni
- średnia roczna częstość ciszy i słabego wiatru od 40 – 50 %
- średnia roczna liczba dni z wiatrem silnym od 40 – 50 dni.

W ciągu roku dominują wiatry zachodnie i południowo-zachodnie.

W okresach pogody wyżowej, przed zachodem słońca, nocą i nad ranem ma miejsce silne wychładzanie się podłoża powodując częste zjawiska inwersji termicznych. Ma to miejsce głównie w dolinie rzeki Kamiennej, do której spływa zimne powietrze z otaczających wzniesień.

Zaleganie zimnego powietrza w dolinie sprzyja powstawaniu zjawisk smogowych utrudniając jej przewietrzanie.

Istniejące kompleksy leśne Puszczy Łżeckiej wraz z systemem wodnym Ostrowca mają ogromny wpływ na kształtowanie klimatu lokalnego.

Najbardziej korzystne warunki mikroklimatu występują na obszarach wyniesionych oraz na lekkich stokach o ekspozycji południowej.

II.1.2 Rzeźba terenu :

Pod względem morfologicznym, teren miasta położony jest na styku Wyżyny Opatowsko – Sandomierskiej i Przedgórza Łżeckiego, którego lokalizacja wyznaczona jest poprzez obniżenie stanowiące dolinę rzeki Kamiennej.

Zróznicowanie rzeźby terenu związane jest z budową geologiczną i tektoniką skał starszego podłoża.

Nie bez znaczenia dla ostatecznego ukształtowania rzeźby ma działalność erozyjna lodowców oraz współcześnie zachodzące procesy denudacyjne rzeki Kamiennej, dla której wskaźnik ten jest wysoki i zawiera się w granicach 50,1 – 100 t/km².

Szczególnie charakterystycznym elementem rzeźby terenu miasta jest skarpa Przedgórza Łżeckiego tnąca miasto równolegle do doliny rzeki i dająca możliwość ciekawej ekspozycji znacznej części miasta i okolicy.

Na terenie miasta istnieje szereg miejsc, gdzie nastąpiły zmiany w pierwotnej rzeźbie terenu w wyniku urbanizacji i rozwoju przemysłu (wytrobiska i hałdy), jednakże większość z nich została już zrehabilitowana i zalesiona.

Rzeźba terenu na przeważających obszarach miasta nie stwarza ograniczeń dla budownictwa. Obszary nieprzydatne dla tego celu to głównie dna dolin rzecznych silnie nawodnione i tereny w bliskim sąsiedztwie dość licznych cieków wodnych.

II.1.3. Budowa geologiczna:

Zasadnicze rysy wglębnej budowy geologicznej podłoża obszaru miasta są na jego mapie dość wyraźnie widoczne i w zakresie utwo-

rów starszych od czwartorzędowych obejmują elementy jury górnej w północnej części miasta, utwory jury środkowej na przeważającej części centralnej miasta i strefę jury dolnej dla obszarów południowych.

W powierzchniowej budowie geologicznej dominują utwory czwartorzędowe o przeciętnej miąższości 5 – 15 m, reprezentowane głównie przez serię piaszczystą (piaski wodnolodowcowe) rozdzieloną miejscami przez niewielkie warstwy glin zwałowych.

Na tarasie Kamiennej dominują mady rzeczne i częściowo mułki lessowe.

II.1.4 Układ wodny

Podstawowy układ wodny Ostrowca stanowi rzeka Kamienna i jej dopływy: Szewnianka, Modła (lewobrzeżne) Struga Denkowska (prawobrzeżne) oraz zanikające starorzecze Kamiennej: rzeka Młynówka płynąca przez Łąki Romanowskie i Rawszczyznę oraz Kanał Kanclerski płynący przez Łąki Denkowskie. Przy czym przepływ wody w Młynówce jest podtrzymywany dzięki spiętrzeniu na Kamiennej w Romanowie. Znaczenie tego systemu dla mikroklimatu miasta polega głównie na zraszaniu mas powietrza w wyjątkowo suchych terenach osiedli mieszkaniowych położonych w wyższych partiach miasta. Rzeka Kamienna stanowi oś przyrodniczo – ekologiczną biegnąca u podnóża skarpy zapewniając charakterystyczny mikroklimat i walory krajobrazowo – estetyczne. Dolina Kamiennej stanowi więc swego rodzaju korytarz ekologiczny miasta.

Długość rzeki Kamiennej w granicach miasta wynosi ca 6,5 km, Modły 2,9 km, Szewnianki 1,3 km. Badaniami stanu czystości objęta jest głównie rzeka Kamienna oraz punktowo jej dopływ Szewnianka.

Wyniki badań zawarte w wydanej przez WIOŚ w Kielcach ocenie stanu czystości wód powierzchniowych województwa świętokrzyskiego w roku 1998, klasyfikują wody rzeki Kamiennej jako pozaklasowe głównie z uwagi na niekorzystne wyniki badań fizyko – chemicznych. Kontrolny punkt pomiarowy na rzece Szewniance wykazał także przepływ wód pozaklasowych

Układ rzeczny uzupełniają liczne stawy, których charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli:

Wykaz zbiorników stawowych na terenie Gminy Ostrowiec Świętokrzyski

Lp.	Nazwa zbiornika i położenie	Ilość obiektów			Powierzchnia [ha]	Pojemność [m ³]	Nazwa cieku zasilającego	Stan techniczny
		Ogółem	Czynnych	Nie użyt-ków				
1	Zbiorniki stawowe w dzielnicy Gutwin	3	1	2	łącznie - 6,76 st. czynnego - 0,9	St. Czynnego 16 000	Na dopływach Strugi Denkowskiej	2 stawy nieużytkowane w złym stanie, staw rekreacyjny dobry
2	Stawy w Parku Miejskim: Duży Mały	2	2	-	2,5 0,05	30 400 500	Kanał Młynówka	średni zły
3	Stawy przemysłowe Cukrowni "Częstocice"	1	1	-	3,9	58 720	Kanał hutniczy z rz. Kamiennej	dobry
4	Stawy Obszaru Przem. Zakładów Ostrowieckich: Hodowlany Przemysłowy	2	2	-	1 1	20 000 20 000	Kanał hutniczy z rz. Kamiennej	dobry dobry

5	Staw hodowlany P. Dybca przy ulicy Starokunowskiej	1	1	-	1,5	22 500	k. Młynówka	średni
6	Zb. Ppoż przy ulicy Tomaszów	1	1	-	0,25	4 500	Struga Denkowska	dobry
7	Zb. Ppoż Ostrowieckich Zakładów Ogniotrwałych	1	1	-	0,375	7 500	Wody gruntowe	dobry
8	Staw hodowlany P. Kozieł ul. Kuźnia	1	-	1	0,1	1 500	k. Młynówka	dobry
9	Staw przy ul. Opatowskiej	1	-	1	0,1	1 500	Wody gruntowe	zły
10	Jaz piętrzący w Romanowie Zakładów Ostrowieckich	1	1	-	-	15 000	Rz. Kamienna	dobry
Ogółem:		14	10	4				

II.1.5 Lasy

Miasta Ostrowiec Świętokrzyski otaczają lasy Puszczy Hżeckiej od strony północnej i wschodniej, wchodząc dużymi enklawami na teren miasta w rejonie:

1. Lasu Rzeczeki, Kolonii Robotniczej (Lasu Bieliny) i Kuźni
2. Gutwina, w rejonie ul. Bałtowskiej przechodząc w kierunku Strugi Denkowskiej
3. Kątów Denkowskich
4. ulicy Rudzkiej

Lasy państwowe zajmują powierzchnię 14,78 ha.

Pozostałe obszary lasu to mniejsze i większe kompleksy lub skupiska lasów niepaństwowych stanowiących dominującą większość (425,14 ha), sąsiadujące z kompleksami państwowymi, bądź tworzące szachownicę wśród pól uprawnych oraz lasy olsowo – łąkowe w dolinach rzecznych.

We władaniu właścicieli prywatnych znajduje się 177 ha lasów. Lasy stanowią ponad 10% powierzchni terenu miasta i posiadają status lasów ochronnych. Status lasów ochronnych nadano obszarowi lasów zawartych w granicach miasta oraz w odległości 10 km od jego granic – wg kryteriów ustawy o lasach.

II.1.6 Zieleń zorganizowana :

Stanowią ją głównie parki, ośrodek sportu i rekreacji „Rawszczyzna”, zieleń osiedlowa zieleń wokół szkół, przedszkoli i obiektów służby zdrowia. Duże znaczenie dla ekologii miasta mają też ogródki działkowe.

Parki zatwierdzone Uchwałą Rady Miasta z dnia 11.03.98 roku nr LXIII/682/98:

1. Park Miejski im. Marszałka Józefa Piłsudskiego z układem z 1926 roku w rejonie ul. Al. 3 – go Maja, założony przez F. Szaniora
2. Park Fabryczny
3. Park Pałacowy w Częstocicach

Parki nie objęte uchwałą Rady Miasta:

1. Park Leśny w dzielnicy Piaski
2. Park przy Pałacu w Cukrowni
3. Park osiedlowy na Pułankach
4. Park Wyspiańskiego
5. Park na osiedlu XXV – Iecia
6. Park na osiedlu Ogrody
7. Las Bieliny
8. Park w Zespole Układu Fabrycznego Zakładów Wyrobu Materiałów Ogniotrwałych w rejonie ul. Opatowskiej i Sandomierskiej

Na terenie miasta Ostrowca Świętokrzyskiego zlokalizowany jest jeden pomnik przyrody zatwierdzony przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody = dąb szypułkowy, lat ok. 350, na terenie dawnego Cmentarza Żydowskiego oraz liczne drzewa okazowe:

1. Szeregi drzew okalających cmentarz w Denkowie
2. Szereg grabowy w Parku w Częstocicach
3. Aleja drzew wzdłuż ul. Świętokrzyskiej na odcinku od os. Klimkiewiczów do Cukrowni (od ul. Osadowej do wysokości biurowca Zakładów Ostrowieckich)
4. Aleja drzew wzdłuż bocznic kolejowej do Cukrowni
5. Szereg grabowy w Parku w Częstocicach
6. Dwa buki purpurowe na koronie wału przy ul. Focha
7. Cztery dęby przy ul. Szewnieńskiej
8. Dąb przy ul. Cedrowej
9. Sosna przy ul. Cedrowej
10. Jesion przy ul. M. Reja

11. Cis przy budynku Nadleśnictwa
12. Klon jawor na cmentarzu w Denkowie
13. Lipa na dawnej grobli stawów w Cukrowni
14. Dąb w Parku w Cukrowni
15. Dwa dęby na terenie cmentarza przy ul. Denkowskiej
16. Aleja drzew wokół stawów w Częstocicach
17. Starodrzew w Parku Miejskim im. Marszałka Józefa Piłsudskiego

II.1.7 Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Na terenie miasta występują problemy związane ze stanem środowiska, a w tym jego zagrożenia, z których część można uznać za sytuacje konfliktowe w stosunku do funkcji przyrodniczych, część za bariery rozwojowe miasta.

Do najistotniejszych problemów tego typu w „STUDIUM” zaliczono:

- konieczność stałego przeciwdziałania zanieczyszczeniu GZWP – Wierzbica 420 i innych zbiorników wód podziemnych, będących głównym źródłem poboru wody na cele komunalne oraz zanieczyszczeniu wód powierzchniowych, szczególnie rzeki Kamiennej;

Potencjalnemu skażeniu wód sprzyjają:

- ⇒ brak naturalnej izolacji (w postaci utworów nieprzepuszczalnych) dla przenikania zanieczyszczeń do poziomów wodonośnych,
- ⇒ zanieczyszczenia związane z działalnością rolniczą (infiltracja w grunt nawozów i środków ochrony roślin)

brak pełnego systemu kanalizacji sanitarnej w dość znacznej jeszcze części miasta, a w konsekwencji korzystanie z indywidualnych zbiorników nieczystości ciekłych eksploatowanych w sposób zagrażający środowisku

⇒ mała skuteczność służb kontroli środowiska w zwalczaniu nieprawidłowej eksploatacji urządzeń do gromadzenia ścieków socjalno – bytowych

- występowanie warunków sprzyjających kumulowaniu się zanieczyszczeń w powietrzu.

Źródłami zanieczyszczeń są emisje

⇒ emisja funkcjonujących jeszcze kotłowni lokalnych oraz emisja związków chemicznych z zakładów przemysłowych nie posiadających urządzeń filtracyjnych. emisja dwutlenku siarki w roku 1996 wynosiła 1,8 tys. ton.

Tak wysoka emisja dwutlenku siarki niższa jest jedynie od emisji na obszarze miasta Kielce. W przeciwieństwie do Ostrowca funkcjonują tam jednak urządzenia redukujące część tych zanieczyszczeń.

⇒ z indywidualnych gospodarstw opalanych koksem lub węglem,

⇒ z ruchu komunikacyjnego

- uciążliwością akustyczną w mieście i gminie jest głównie droga krajowa nr 9 o dużym nasileniu ruchu. Pomiar wykazują przekroczenia dopuszczalnych norm poziomu hałasu na wysokości 1m od zabudowy w granicach 10 – 15 dB

Źródłem hałasu jest również trasa kolejowa o średnim natężeniu ruchu pociągów i główne ulice miasta, a szczególnie te, które ulokowane zostały w ciągach dróg wojewódzkich i powiatowych.

Istniejąca droga krajowa jest również źródłem zauważalnego skażenia gruntów metalami ciężkimi: ołowiem, cynkiem, kadmem, miedzią, niklem.

- W oparciu o informacje zawarte w roczniku statystycznym woj. kieleckiego z 1997 r. istotny problem stanowi również nagromadzenie na terenie zakładów pracy odpadów przemysłowych w ilości 3028 tys. ton/rok, oznacza to gęstość w wielkości 64,4 tys. ton na 1km² powierzchni miasta.
- Na terenie miasta zlokalizowane są dwa mogielniki. Właścicielem jednego z nich jest Cukrownia „Częstocice”. Drugi zaś jak wynika z treści opinii Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa położony jest na terenie dawnej bazy magazynowej GS, którego użytkownikami są L i M. Świątkowie zamieszkali na os. Słonecznym w Ostrowcu Świętokrzyskim. Z uwagi na koncentracje w mogielnikach dużych ilości niebezpiecznych odpadów zostały one zakwalifikowane do potencjalnych źródeł nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w tym szczególnie zbiornika wód podziemnych.

W aktualnie przebiegających procesach poprawy stanu środowiska na uwagę zasługują następujące zjawiska:

- tendencje (od kilku lat) do zmniejszania się wielkości emisji ze źródeł zaewidencjonowanych;
- modernizacja i likwidacja części kotłowni lokalnych opalanych węglem i koksem;
- rozbudowa i modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków spowodowała znaczny wzrost jej przepustowości i odprowadzanie ścieków odpowiadających planowanym od 2000 r. rygorystycznym normom;
- sukcesywna poprawa sytuacji w zakresie przejściowego gromadzenia i wywozu odpadów komunalnych.

II.1.8. Najistotniejsze elementy środowiska przyrodniczego:

Za najistotniejsze obszary i elementy środowiska (o dużych walorach), z których wykorzystaniem i ochroną wiąże się szereg problemów, a które powinny znajdować swe odzwierciedlenie w studium zagospodarowania przestrzennego miasta i winny się znaleźć w polityce przestrzennej zarówno Ostrowca Świętokrzyskiego, jak i województwa, w odniesieniu do terenu miasta uznaje się:

- **Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej.** Chroni on cenne walory naturalne doliny Kamiennej (pełniącej rolę międzyregionalnego korytarza ekologicznego łączącego się z krajowym korytarzem ekologicznym – doliną środkowej Wisły – według koncepcji ECONET o znaczeniu międzynarodowym) i jej otoczenia oraz elementy kultury materialnej;

- Lasy stanowiące ponad 10% powierzchni terenu miasta posiadające status lasów ochronnych. 1*) *Statusu lasów ochronnych nie posiadają lasy prywatne oraz gminne.*

Na terenie lasów ochronnych nie mogą być wznoszone budynki i budowle z wyjątkiem służących gospodarce leśnej, obronności kraju i bezpieczeństwu wewnętrznemu, ochronie zdrowia, wypoczynkowi oraz obsłudze turystów.

Lasy te leżą w pierwszej strefie uszkodzeń (zagrożenia środowiska leśnego).

- System przyrodniczy wzbogacają również tereny urządzonej i nieurządzonej zieleni miejskiej, zieleni przydomowa, a także zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz zbiorowiska łąkowo - bagienne.
- Większe doliny boczne, tzw. „sięgacze ekologiczne” (uzupełnienie systemu) łączące główny miejski system dolinny z terenami osiedli mieszkaniowych i strefami ochronnymi zakładów przemysłowych.
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych (nr 420): GZWP - Wierzbica - Ostrowiec obejmujący swym zasięgiem znaczną część miasta. Jest to strefa najwyższej ochrony (ONO) wód podziemnych, która na fragmentach nie posiada naturalnych osłon izolujących od wpływów z powierzchni terenu. Zbiornik stanowi główne źródło zaopatrzenia w wodę dla Ostrowca, a także poważne dla Starachowic.
- Obszar zagrożenia powodziowego na przeważającej części centralnego obszaru miasta w znacznym stopniu zainwestowanego.
- Kompleksy chronionych gleb mineralnych III i IV klasy bonitacyjnej oraz gleb organicznych. Większe płaty tych gleb, podlegających ochronie przed zmianą użytkowania występują w części południowej miasta;

1 *) Zmiana wprowadzona uchwałą Nr Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia

▪ **Pomniki przyrody i drzewa okazowe.**

1) Na terenie opracowania znajdują się dwa pomniki przyrody ożywionej i jeden pomnik przyrody nieożywionej:*

- **dąb szypułkowy (*Quercus robur*)** zlokalizowany na wzgórzu parkowym dawny cmentarz żydowski (kirkut) położony na działce ew. nr 68. Zlokalizowany w odległości około 260 m od najbliższego terenu objętego zmianą studium oznaczonego symbolem B7.

Charakterystyka drzewa:

wiek – ok. 300 lat

wysokość drzewa – 25 m

średnica korony – 15 m

średnica pnia – 1,37 m

obwód pnia na wysokości 1,30 m – 4,30 m.

Pomnik przyrody ustanowiony na podstawie § 1 pkt1 Zarządzenia Nr 3/89 Wojewody Kieleckiego z dnia 26 stycznia 1989 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Ochrona drzewa polega na wprowadzeniu zakazu jego wycięcia, niszczenia lub jakiegokolwiek uszkodzenia – zrywania pączków, kwiatów, owoców i liści, nacinania, rycia napisów i znaków, umieszczania tablic oraz wszelkich innych znaków i przedmiotów oraz wchodzenia na drzewa.

- **lipa drobnolistna (*Tilia cordata Mill.*)** zlokalizowana na terenie zespołu pałacowego w Częstocicach przy ul. Świętokrzyskiej 37, na działce o nr ewidencyjnym 24/2. Zlokalizowana w odległości około 2,70 km od najbliższego terenu objętego zmianą studium oznaczonego symbolem B8.

Charakterystyka drzewa:

wiek - ok. 170

wysokość drzewa - 14 m

obwód pnia - 392 cm.

Pomnik przyrody ustanowiony Uchwałą Nr XXXII/431/2008 z dnia 22 grudnia 2008 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody. W stosunku do tego pomnika przyrody, zgodnie z w/w uchwałą zakazuje się:

- 1) jego niszczenia lub uszkodzenia;*
 - 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu w promieniu 7 m od pnia drzewa;*
 - 3) uszkodzenia i zanieczyszczania gleby w promieniu 7 m od pnia drzewa;*
 - 4) zmian sposobu użytkowania ziemi w promieniu 7 m od pnia drzewa;*
 - 5) umieszczania tablic reklamowych w promieniu 7 m od pnia drzewa.*
- glaz narzutowy zlokalizowany na terenie przy III Liceum Ogólnokształcącym im. Władysława Broniewskiego przy ul. Sienkiewicza 67 nr ew. 1/17. Zlokalizowany w odległości około 820 m od najbliższego terenu objętego zmianą studium oznaczonego symbolem B8.*

Charakterystyka pomnika:

wysokość - 1,65 m

szerokość - 1,15 m

grubość - 1,00 m.

Pomnik przyrody ustanowiony na podstawie §1 pkt 3 Rozporządzenia Nr 205/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2001 r. Zgodnie z w.w. Rozporządzeniem obowiązują następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu,*
- wykonania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,*
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby,*
- wysypywania, zakopywania i wylewania opadów lub innych nieczystości,*
- zaśmiecanie obiektu i terenu wokół niego,*

- *budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu.*
- Poza granicami miasta ale silnie z nim związane utworzone zostały rezerwaty leśne w Lisinach Bodzechowskich oraz rezerwat Krzemionki Opatowskie. W niedalekim sąsiedztwie znajdują się także obszary projektowanych rez. Gromadzice i Udziców oraz funkcjonujący rezerwat Bukowa Góra. W okolicach Ostrowca występują także liczne pomniki przyrody nieożywionej np.: skałka „Sfinks” w Szewnej, czy też głązy narzutowe w miejscowościach Janik i Wymysłów.

2*) **Formy ochrony obszarowej:**

*Niewielki fragment obszaru miasta Ostrowca Świętokrzyskiego od strony połuniowo-wschodniej położony jest w granicach obszaru **Natura 2000 Dolina Kamiennej PLH 260019**, ustanowionego decyzją Komisji Europejskiej 2012/14/UE z dnia 18 listopada 2011 r. (Dz. U. UE nr L11/105 z dnia 13 stycznia 2012 r.). Ten specjalny obszar ochrony siedlisk stanowi rozległa dolina Kamiennej, która jest klasyczną równiną denudacyjną. Od Ćmielowa rzeka Kamienna wykorzystuje zagłębienie uskoku i płynie w kierunku północnym. Na tym odcinku tworzy ona dwa malownicze przetomy, jeden w Podgrodziu, a drugi w Bałtowie. Dla tego fragmentu charakterystyczne są strome lessowe lub wapienne krawędzie urozmaicone przez liczne odsłonięcia skał wapiennych, wąwozy, jaskinie lub jary. Obszar zbudowany jest ze skał wapiennych stanowiących obrzeże mezozoiczne Gór Świętokrzyskich, z utworów środkowej i górnej jury oraz skał kredowych, cechuje się znacznymi wyniosłościami, schodzącymi stromymi krawędziami w dolinę rzeki. Dolina ma w większości rozległą równinę zalewową z licznymi śladami porzuconych meandrów oraz jedną terasę zalewową. W starorzeczu Kamiennej znajdują się liczne*

wywierzyska - źródła obfite w wodę powstające w skałach wapiennych. Towarzyszą jej liczne starorzecza, zastoiska, oraz ujścia mniejszych odpływów. W dolinie dominują rozległe ekstensywnie użytkowane łąki o zmiennym uwilgotnieniu, a także łągi, zarośla wierzbowe, trafiają się także torfowiska niskie. Krawędzie i zbocza doliny zajęte są przez dobrze wykształcone murawy kserotermiczne. Obszar dodatkowo urozmaicają wydmy i liczne leje krasowe. Dolina Kamiennej stanowi ważny korytarz ekologiczny o randze krajowej. Ogółem stwierdzono tu występowanie 13 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 42 % obszaru. Do najcenniejszych należą murawy kserotermiczne, łąki o różnym stopniu uwilgotnienia, grądy oraz starorzecza. Na różnego typu murawach kserotermicznych występuje wiele rzadkich i zagrożonych w skali kraju gatunków. Ostoja posiada także znaczne walory krajobrazowe, zwłaszcza w odcinkach przelomowych doliny Kamiennej z licznymi odsłonięciami skalnymi, jaskiniami oraz głębokimi wąwozami. Na siedliskach oligotroficznym, piaszczysto-ilastym dominują świeże bory sosnowe i bory mieszane. Na glebach lessowych, zwłaszcza na zboczach doliny Kamiennej zachowały się fragmentarycznie żyzne grądowe lasy liściaste z rzadkimi i prawnie chronionymi roślinami. Dużą wartość przyrodniczą przedstawiają rezerваты leśne Modrzewie, Ulów, Lisiny Bodzechowskie.

W kierunku zachodnim od granic miasta Ostrowca Świętokrzyskiego zlokalizowany jest obszar Natura 2000 „Wzgórza Kunowskie” PLH 260039, ustanowiony decyzją Komisji Europejskiej 2012/14/UE z dnia 18 listopada 2011 r. (Dz. U. UE nr L11/105 z dnia 13 stycznia 2012 r.). Ten obszar Natura 2000 położony jest w obrębie Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej na granicy czterech mezoregionów: Płaskowyżu Suchedniowskiego, Gór Świętokrzyskich, Wyżyny Sandomierskiej oraz Przedgórze Ilżeckiego. Obszar leży w obrębie zlewni rzeki Kamiennej, lewobrzeżnego dopływu Wisły, wraz z dopływami. Ogółem stwierdzono tu występowanie 11 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I

Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 34 % obszaru. Stwierdzono występowanie jednego gatunku z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej – dzwoniecznik wonny *Adenophora liliifolia*. Teren posiada także znaczne walory krajobrazowe. Ostoja jest ważna zwłaszcza dla zachowania następujących siedlisk: dobrze zachowanych w skali kraju muraw kserotermicznych, z wieloma rzadkimi gatunkami, płatów łąk, zwłaszcza świeżych, ekstensywnie użytkowanych, fragmentów łąk trzęślicowych, oraz fragmentów zbiorowisk łągowych oraz grądów.

W kierunku wschodnim od granicy miasta położony jest projektowany obszar ochrony siedlisk – Natura 2000 – Krzemionki Opatowskie PLH 260024. Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty zatwierdzony przez KE decyzją Nr 2011/64/UE z 10.01.2011 r. (Dz. U. UE Nr L33 z 08.02.2011r.). Obszar obejmuje głównie zbiorowiska leśne, w granicach ostoi znajduje się też rezerwat Krzemionki Opatowskie, neolityczne kopalnie krzemienia pasiastego. Teren jest suchy, pozbawiony zbiorników i cieków wodnych. Ostoja zabezpiecza przede wszystkim ciepłolubne dąbrowy oraz reliktowe stanowiska roślin.

W bezpośrednim sąsiedztwie wokół miasta zlokalizowany jest Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej (OChKDK), ustanowiony na podstawie Rozporządzenia Nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 156, poz. 1950, ze zmianami. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej (OChKDK), o powierzchni 72 593 ha, obejmuje całą dolinę rzeki Kamiennej od doliny rzeki Kamionki w Suchedniowie po Bałtów oraz kompleks Lasów Hżeckich. W skład tego obszaru wchodzi tereny gmin: Bałtów, Bodzechów, Brody, Kunów, Mirzec oraz części obszarów gmin: Pawłów, Skarżysko-Kamienna, Skarżysko-Kościelne, Suchedniów, Waśniów, Wąchock. Miasto Ostrowiec Świętokrzyski zostało wyłączone z tego obszaru ze względu na jego silne uprzemysłowienie i zurbanizowanie.

W odległości ok. 2 km od granic miasta położony jest Rezerwat przyrody Krzemionki Opatowskie. Rezerwat „Krzemionki” związany jest z kopalnictwem krzemienia pasiastego. Skupisko płytkich kopalin podziemnych zostało odkryte w 1922 r. Krzemionki to największy i najlepiej zachowany w Europie zespół kopalin krzemienia młodszej epoki kamienia – neolitu i wczesnej epoki brązu. Krzemionki to także rezerwat florystyczny – stwierdzono tu występowanie około 40 gatunków roślin rzadkich i chronionych.

II.2. Szanse i zagrożenia środowiska kulturowego:

Podstawowe dobra środowiska kulturowego miasta Ostrowca Świętokrzyskiego tworzą zespoły i obiekty zabytkowe podlegające ochronie prawnej, układy urbanistyczne oraz tradycje miasta stanowiące tożsamość i atrakcyjność tego go rejonu.

W opracowaniach regionalnych ochrony dóbr kultury, jak np. w „Studium diagnozy stanu środowiska kulturowego regionu województwa kieleckiego”, miasto Ostrowiec Świętokrzyski znajduje się w granicach projektowanego Parku Kulturowego Doliny Kamiennej. Występują tu obiekty oraz zespoły zabytkowe wpisane do rejestru konserwatorskiego (część) lub są wyszczególnione w publikowanym spisie zabytków województwa kieleckiego oraz zaewidencjonowane w Państwowej Służbie Ochrony Zabytków w Kielcach.

1), 2) Zmiana wprowadzona uchwałą Nr Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia

II.2.1. Najważniejsze obiekty i układy zabytkowe:

Do obiektów objętych ochroną konserwatorską należą (wg aktualnie obowiązującego rejestru zabytków):

- układ urbanistyczny Denkowa
- układ urbanistyczny i obiekty Starego Miasta – typowy przykład lokacji miasta z końca XIV wieku.
- zespoły i obiekty techniki i architektury przemysłowej
- obiekty zabytkowe, do których zaliczone są:
 - Kościół parafialny p.w. św. Stanisława bpa nr rej. 460
 - zespół pałacowo – parkowy w Częstocicach nr rej. 869
 - dworek d. leśniczówka przy ul. Świętokrzyskiej nr rej. 1046
 - dawny cmentarz żydowski nr rej. 1104
 - zespół pałacyku myśliwskiego Wielopolskich wraz z założeniem pałacowo – parkowym (Kuźnia) nr rej. 1194
 - Kościół Św. Michała
 - Poczta przy al. 3 Maja
 - obiekty Ośrodka Zdrowia (Pogotowia Ratunkowego)
 - zabytkowy browar, obecnie Centrum Kultury
 - zabytkowy hotel robotniczy
 - zespół obiektów zabytkowych osiedla urzędniczego i pałacyk właściciela cukrowni.

W mieście do obiektów o wartościach zabytkowych należy zgodnie z opinią wyrażoną przez Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska U.M. w Ostrovcu Świętokrzyskim zespół domów fińskich.

Szczegółowy wykaz obiektów zabytkowych wg opracowania „Zabytki architektury i budownictwa w Polsce – województwo kieleckie”, zawiera załącznik nr 1 do niniejszego opracowania. Wykaz ten zawiera część obiektów zabytkowych nie istniejących lub przebudowanych w stopniu powodującym utratę ich walorów. Wykaz zawiera także obiekty posiadające decyzję wojewody o wpisie do rejestru zabytków.

Warto przypomnieć również obiekty – małej architektury – krzyże i figury przydrożne których listę umieszczamy jako załącznik nr 2 niniejszego opracowania

II.2.2. Strefy ochrony konserwatorskiej pełnej, pośredniej, krajobrazu i ekspozycji:

Istotny wpływ na kształtowanie oblicza kulturowego miasta i gminy winny mieć: strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej A1 – A7, strefy ochrony pośredniej B1 – B7, strefy ochrony krajobrazu K1 – K8, strefy ochrony ekspozycji E1 – E3.

■ strefy ochrony ścisłej konserwatorskiej „A” stanowią:

- ⇒ A1 - Stare Miasto Ostrowiec
- ⇒ A2 - cmentarz rzymsko – katolicki przy ul. Denkowskiej
- ⇒ A3 - dawne miasto Denków
- ⇒ A4 - cmentarz rzymskokatolicki przy ul. Ostrowieckiej
- ⇒ A5 - Częstocice
- ⇒ A6 - Cukrownia
- ⇒ A7 - dawne osiedle Klimkiewiczów

generalnym ustaleniem dla stref „A” jest zachowanie historycznych układów.

■ strefy ochrony pośredniej „B” obejmują:

- ⇒strefę B1 obejmująca tereny historycznego układu przestrzennego terenów siedliskowych miasta, znajdującego się poza dawnym centrum będącym w strefie A1
- ⇒strefę B2 po wschodniej stronie strefy A1 i na południe od rzeki Kamiennej, dla której podobnie jak dla strefy B1 dyrektywą pozostaje utrzymanie historyczno – kulturowej wartości zachowanych obiektów i układu urbanistycznego z koniecznością dopasowania nowych obiektów i zespołów w sposób tworzący harmonijny związek przestrzenny z częścią zabytkową strefę B3 (Denków) sytuowaną na kulminacji wzgórza w sąsiedztwie rzeki Kamiennej, której głównym zadaniem jest ochrona wartości historycznych i krajobrazowych, nie dopuszczająca do zabudowy i niewłaściwego zadrzewienia skarpy opadającej w kierunku rzeki Kamiennej i Cieku Denkowskiego.
- ⇒strefę B4 obejmującą fragmenty osiedla przyfabrycznego i tereny zielone oraz kompleks sportowy KSZO „Ostrowiec”,
- ⇒strefę B5 obejmująca głównie zakład produkujący cukier od 1826 roku,
- ⇒strefę B6 stanowiąca teren wzdłuż całej ulicy Kolonia Robotnicza, jej główną rolą jest funkcja otuliny dla zabytkowej substancji mieszkaniowej Kolonii,
- ⇒strefę B7 na obszarze zaprojektowanego w okresie międzywojennym i wyniesionego na grunt założenia urbanistycznego osiedla mieszkaniowego prawdopodobnie autorstwa architekta Felińskiego,

■ strefy ochrony ekspozycji „E”:

- ⇒ E1 - obejmująca obszar doliny rzeki Kamiennej, a jej zadaniem jest ochrona wartościowego, zróżnicowanego krajobrazu w obszarze ciągu skarp otaczających dolinę,
- ⇒ E2 - obejmująca część doliny rzeki Kamiennej dla której wnioskuje się zagospodarowanie w formie parku krajobrazowego
- ⇒ E3 - określa teren położony na wschód od rzeki Szewnianki. Jej celem jest ochrona ekspozycji osiedla Klimkiewiczów, Zakładów Ostrowieckich oraz Skarpy Wyżyny Opatowskiej,

■ strefy ochrony krajobrazu „K”:

- ⇒ K1 - północne tereny miasta leżące lub sąsiadujące z południowym pasmem Puszczy Iłżeckiej
- ⇒ K2 - tereny wzdłuż Cieku Denkowskiego
- ⇒ K3, K4, K5 – obejmujące skarpę Przedgórza Iłżeckiego i duże fragmenty Łąk Bodzechowskich
- ⇒ K6 - teren rzeki Kamiennej na całej długości w granicach miasta
- ⇒ K7 - tereny w południowej części lasu Bieliny i teren domów jednorodzinnych kolonia robotnicza,
- ⇒ K8 - obszar lessowej skarpy Wyżyny Opatowskiej rozciętej malowniczymi wąwozami i dolinami rzek: Szewnianki i Modły.

II.2.3. Osie kulturowe:

Szczegółową charakterystykę i ustalenia wyżej wymienionych stref zawiera opracowanie wykonane przez dr inż. arch. Henryka Stawickiego wykonane w Pracowni Krajobrazu Kulturowego we wrześniu 1991 roku.

Istotnym elementem poszukiwań tożsamości kulturowej miasta Ostrowca są preferowane w wielu opracowaniach urbanistyczno – historycznych wykonywanych głównie przez zespół pod kierunkiem dr inż. arch. Henryka Stawickiego koncepcje ideowych osi kulturowych miasta stanowiące swoisty ruszt urbanistycznej struktury osadniczej. Należą do nich:

- główna oś kulturowa miasta łącząca najstarsze ślady osadnictwa datujące się na 4 000 l. p.n.e. na południu miasta ze współczesnymi osiedlami „Słoneczne” i „Pulanki” na północy, zrealizowanymi w latach 80 – tych naszego wieku. W te dwa tak odległe w czasie fakty przestrzenne wpisuje się osada z XIV w. wzmiankowana w 1369 r. oraz położony wyżej na północ zakład hutniczy i osiedle realizowane przez Antoniego Klimkiewicza w II ćw. XIX w. Jądro układu stanowi XVI wieczne założenie Starego Miasta
- oś kulturowa Wielopolskich obejmująca elementy krajobrazowe i przyrodnicze wraz z układem wodnym oraz elementy architektoniczne i infrastrukturę.
Początek osi stanowi południowo - zachodnia granica parku otaczającego pałac Wielopolskich w Częstochowie. Po przejściu przez teren parku otaczającego Pa-

cach. Po przejściu przez teren parku otaczającego Pałacyk Myśliwski i szkołę IV L.O. im C. K. Norwida. Oś kończy się na skrzyżowaniu z ulicą Sienkiewicza.

- inne powiązania stanowią osie tworzące ruszt urbanizacyjny: Kuźnia – Ostrowiec, Ostrowiec – Denków, Denków – Denkówek, Denków – Ostrówek, Ostrówek – Częstocice, Ostrówek – Ostrowiec oraz osie Klimkiewiczów – Częstocice, Częstocice – Szewna,
- wybijającymi się elementami w krajobrazie kulturowym Ostrowca są także obszary zieleni komponowanej związane z historycznym układem urbanistycznym. Dotyczy to głównie zieleni parkowej w Częstocicach, Parku Fabrycznego, Parku Miejskiego, Wzgórza Parkowego oraz zespołów zieleni cmentarnej.

II.2.4. Cmentarze:

Ochronę prawną z tytułu ustawy o ochronie dóbr kultury z dn. 15 lutego 1962 (dz. Ust. Nr 10 poz.48 ze zmianami w 1983, 1989, 1990, 1996, 1997 oraz 1998 r.) cmentarzy-sko z okresów: neolitu i brązu oraz wczesnej epoki żelaza oraz szereg cmentarzy, grobów i mogił, których ochrona wynika z ustawy o grobach i cmentarzach wojennych z dnia 28 marca 1953 ze zmianami w 1959 i 1998 roku.

Należą do nich:

- (a) Mogiły żołnierzy powstania styczniowego 1863 – 1864 przy ul. Stawki. Miejsce upamiętnione pomnikiem.
- (b) Mogiły żołnierzy powstania styczniowego 1863 – 1864 na terenie cmentarza parafialnego rzymsko – katolic-